

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA VILNIAUS UNIVERSITETAS

2004 m. balandžio 14 d. Nr. 1050-1-30
Vilnius

Santrauka

Vilniaus universitetui (toliau – Universitetas) 2003 metams trims programoms vykdyti buvo patvirtinta 102,7 mln. Lt valstybės biudžeto asignavimų, gauta – 102,7 mln. Lt, panaudota 98,9 mln. Lt. Lietuvos Respublikos finansų ministerijos Išdo departamentas pervestą ir nepanaudotą 3,8 mln. Lt specialiosios programos biudžeto asignavimų likutį įskaitė kitų biudžetinių metų specialiosios programos vykdymui.

Naudodamiesi vidaus kontrolės ir finansine informacija, mes surinkome pakankamų audito įrodymų, kurie suteikia pagrindą teigti, kad Universitete 2003 metais veikusi vidaus ir finansų kontrolė neužtikrino tinkamo apskaitos vedimo ir ūkinių operacijų atlikimo pagal teisės aktus bei taisykles, dėl to 2003 metų finansinėse ataskaitose yra reikšmingų klaidų:

- Išlaidų sąmatų vykdymo 2004-01-01 balanse (forma Nr. 1, 1 eil.) neteisingai pateikti ilgalaikio turto ir ilgalaikio turto fondo (38 eil.) likučiai juos padidinus 96434,7 tūkst. Lt suma, o išsinuomotas ilgalaikis turtas (balanso 59 eil.) – jį sumažinus 96478,4 tūkst. Lt suma;
- Nepateikus pakankamų ir patikimų, patvirtinančių 2017577,73 Lt gautinų ir 787409,28 Lt nurašytų iš balanso beviltiškų skolų sumas įrodymų, mes negalėjome patvirtinti Išlaidų sąmatų vykdymo 2004-01-01 balanse parodyto debitorinio įsiskolinimo (25 eil.) ir nurašyto iš balanso nemokių debitorių įsiskolinimo (62 eil.) likučių tikrumo ir teisingumo.
- Išlaidų sąmatų vykdymo 2004-01-01 balanse (forma Nr. 1, 25 eil.) debitorinio įsiskolinimo likutis pateiktas 51807,78 Lt mažesnis nei apskaityta subsąskaitoje 178 „Atsiskaitymai su kitais debitoriais ir kreditoriais“.

Pažeidimai ir netikslumai yra išdėstyti ataskaitos skyriuje „Klaidos, pažeidimai ir netikslumai, nustatyti audito metu“.

Audito užduotis

Auditą atlikome Valstybės kontrolės finansinio audito 5-ojo departamento direktorės 2003-06-02 pavedimu Nr. 1050-1.

Audituojama įstaiga – Vilniaus universitetas – valstybinė aukštoji mokykla, turinti specialųjį – universiteto – statusą. Adresas: Universiteto g. 3, Vilnius, identifikavimo kodas – 1195081.

Universiteto steigėjas – Lietuvos Respublikos Seimas.

Audituojamuoju laikotarpiu Universitetui vadovavo rektorius prof. habil. dr. Benediktas Juodka, Finansų direkcijai – direktorius Arvydas Matekonis (dirbo iki 2003-09-30), nuo 2003-10-01 – direktorius Artūras Bartašiūnas.

Audito tikslas – nustatyti, ar Universiteto 2003 metų finansinėse ataskaitose pateikiama išsami, teisinga, tikra ir tiksli informacija ir ar jos sudarytos remiantis Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais, bei atlikti sandorių auditą, apimančią teisės aktų laikymosi priežiūrą.

Universiteto ataskaita yra sudėtinė išvadų, teikiamų Lietuvos Respublikos Seimui dėl metinės biudžeto įvykdymo apyskaitos, biudžeto projekto bei ataskaitos apie valstybei nuosavybės teise priklausančių turta, dalis.

Universiteto ataskaita pateikia tik audito metu atliktus ir nustatytus dalykus, o finansinės atskaitomybės vertinimas bus pateiktas audito išvadoje, kuri bus pateikta Valstybinio audito reikalavimų nustatytu laiku.

Audito atlikimo tvarka ir audituotos sritys

Auditas atliktas vadovaujantis Valstybinio audito reikalavimais.

Mes ištyrėme vidaus kontrolės aplinką, vidaus kontrolę ir procedūrų veikimą darbo užmokesčio, finansinio, ilgalaikio turto ir debitorinio įsiskolinimo apskaitos srityse. Audito rizikai sumažinti pagal audito programas atlikome darbo užmokesčio, ilgalaikio turto įsigijimo ir nurašymo apskaitos sričių savarankiškas (detalias) mažos apimties procedūras bei finansinio turto, ilgalaikio turto nuomos, išsinuomoto, pagal panaudą gauto ir lizingo būdu įsigyto ilgalaikio turto, administracijos ir struktūrinių padalinių vadovujančių darbuotojų darbo užmokesčio, debitorinio įsiskolinimo ir nurašyto nemokių debitorijų įsiskolinimo audito sričių savarankiškas (detalias) didelės apimties procedūras.

Mes dalyvavome turėdami stebėtojo teises, kai buvo atliekama Universiteto turto metinė inventorizacija, kurios metu buvo nustatyta, kad Universitetas neapskaitė išsinuomoto bei pagal panaudą gauto turto, dėl to faktinis šio turto kiekis bei suma neatitiko buhalterinės apskaitos duomenų. Be to, Universitetas teisės aktais nustatyta tvarka neinventorizavo skolų, dėl to mes negalėjome patvirtinti debitorinio bei nurašyto nemokių debitorijų įsiskolinimo sumų tikslumo ir teisingumo (žr. skyrių „Klaidos, pažeidimai ir netikslumai, nustatyti audito metu“).

Audituojamos įstaigos finansinės veiklos rezultatai

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003-01-21 nutarimu Nr. 62 „Dėl 2003 metų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų paskirstymo pagal tvirtinamas programas patvirtinimo“

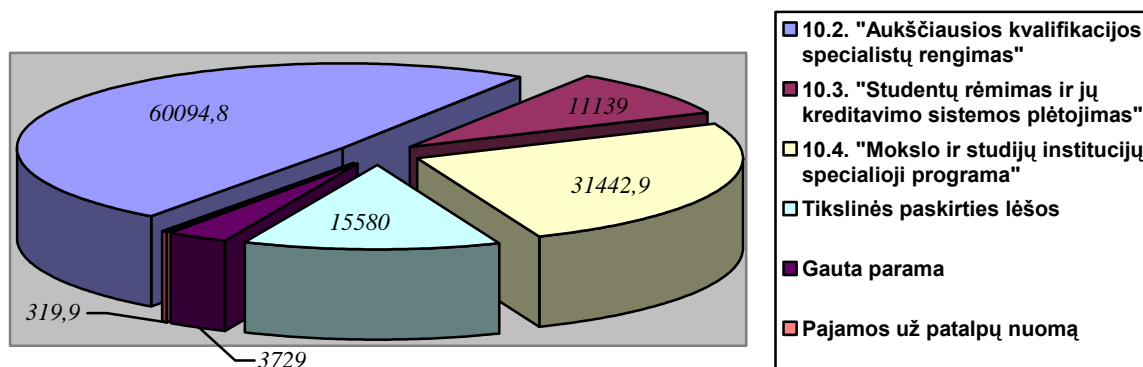
Universitetui 2003 metams trims programoms vykdyti buvo paskirta 91676 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų.

Universitetas 2003 metais mokslo, studijų bei kitiems projektams ir mokslo tiriamiesiems darbams vykdyti gavo 15580 tūkst. Lt tikslinės paskirties lėšų iš Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos, Atviros Lietuvos fondo bei kitų šaltinių, 3729 tūkst. Lt paramos bei 319,9 tūkst. Lt pajamų už patalpų nuomą.

VILNIAUS UNIVERSITETO FINANSAVIMO ŠALTINIAI

2003 m.

tūkst. Lt

Universitetas iš viso pagal vykdomas programas gavo 102676,7 tūkst. Lt (iš jų 9266 tūkst. Lt viršplaninių pajamų ir 120 tūkst. Lt iš Lietuvos Respublikos Vyriausybės rezervo) valstybės biudžeto asignavimų, panaudojo 98947,6 tūkst. Lt. Nepanaudoti 3729,1 tūkst. Lt biudžeto asignavimai (programa 10.04.) buvo įskaityti 2004 metų specialiosios programos vykdymui.

Kasinės išlaidos buvo 218,8 tūkst. Lt didesnės už faktines dėl tiekėjams pagal sutartis atliktų avansinių mokėjimų už pastatų atnaujinimo darbus ir įsigytą ilgalaikį turta.

Universitetas 2003 metais įsigijo ilgalaikio turto už 3676,5 tūkst. Lt ir statybos paslaugų už 4119 tūkst. Lt.

Atkreipiame dėmesį, kad Universitetas 2003 metais į ilgalaikio turto apskaitą neteisingai įtraukė pagal panaudos sutartis gautą 298,573 ha 96434705 Lt vertės žemę, dėl to šia suma Išlaidų sąmatų vykdymo 2004-01-01 balanse neteisingai pateikė padidintą ilgalaikio turto ir fondo vertę (žr. skyrių „Klaidos, pažeidimai ir netikslumai, nustatyti audito metu“).

Universiteto 2004-01-01 kreditorinis įsiskolinimas 654,7 tūkst. Lt susidarė dėl 568,9 tūkst. Lt įsiskolinimo už statybos darbus, ilgalaikio turto remonto bei kitas paslaugas ir įvairias prekes, o 85,8 tūkst. Lt dėl 2003 metų gruodžio mėn. pabaigoje priskaičiuotų bet nesumokėtų įmokų socialiniam draudimui. 2003 metų visas Universiteto kreditorinis įsiskolinimas buvo apmokėtas 2004 m. sausio mėn. iš 2004 metams skirtų valstybės biudžeto asignavimų.

Universiteto debitorinis įsiskolinimas 2004-01-01 – 2505,8 tūkst. Lt. Mes negalėjome patvirtinti šio įsiskolinimo sumos tikrumo ir teisingumo, kadangi mums nebuvo pateiktų

pakankamų ir patikimų, 2017,6 tūkst. Lt debitorinio išskolinimo sumą patvirtinančių įrodymų (žr. skyrių „Klaidos, pažeidimai ir netikslumai, nustatyti audito metu“).

Klaidos, pažeidimai ir netikslumai, nustatyti audito metu

Dalyvaudami kaip stebėtojai 2003 metų inventorizacijoje, mes nustatėme, kad Universitetas, pažeisdamas Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo (2001-11-06 Nr. IX–574, 2002-12-10 įstatymo Nr. IX-1263 redakcija) 6 straipsnio 2 dalies – į apskaitą įtraukti visas ūkines operacijas ir ūkinius įvykius, susijusius su turto pasikeitimu ir 12 straipsnio 4 dalies – užregistruoti apskaitos registruose ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių duomenis ne vėliau kaip iki kito mėnesio 30 dienos, – reikalavimus, iki 2003 metų gruodžio mėn. neapskaitė 1995–2003 metais pagal panaudos sutartis gautos 298,573 ha 96434705 Lt vertės žemės.

Po mūsų pastebėjimo, 2003 gruodžio mėn. Universitetas, nesivadovaudamas Lietuvos Respublikos finansų ministro patvirtintos Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos (2001-03-16 įsakymas Nr. 70) 38 punkto nuostata, į ilgalaikio turto apskaitos registrus neteisingai įtraukė pagal panaudos sutartis gautą 298,573 ha 96434705 Lt vertės žemę bei pateikė Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto judėjimo 2003 m. apyskaitoje (forma Nr. 5, 10-11 eil.). Dėl to Išlaidų sąmatų vykdymo 2004-01-01 balanse (forma Nr. 1) ilgalaikio turto (1 eil.) ir ilgalaikio turto fondo (38 eil.) likutis pateiktas didesnis, o išnuomoto ilgalaikio turto (9 eil.) – mažesnis 96434,7 tūkst. Lt. Ši suma yra reikšminga balanse pateiktos informacijos teisingumui.

Apskaitos registruose 2003 metais Universitetas neapskaitė 1300 Lt finansinio bei 43679 Lt išsinuomoto ilgalaikio turto, iš jo:

- 1993–2001 metais padarytų 1000 Lt dalininko ir 300 Lt steigėjo įnašų viešosios įstaigos dalininkų bei ne pelno įmonės įstatiniam kapitalui suformuoti,
- 2001 metais išsinuomoto 43679 Lt vertės ilgalaikio turto (automobilio).

Vertybinių popierių judėjimo 2003 m. apyskaitoje (forma Nr.7, 1-3 eil.) nepateiktas 1300 Lt vertės finansinis turtas.

Šiuo atveju Universitetas pažeidė Lietuvos Respublikos Buhalterinės apskaitos įstatymo (2001-11-06 Nr. IX–574) 6 straipsnio 2 dalies reikalavimus – į apskaitą neįtraukė visų ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių, susijusių su turto pasikeitimu ir dėl to Išlaidų sąmatų vykdymo 2004-01-01 balanse (forma Nr. 1, 17 eil.) nepateikė 1300 Lt vertės finansinio turto bei 43679 Lt vertės išsinuomoto ilgalaikio turto (59 eil.).

Atlikę 2505,8 tūkst. Lt debitorinio išskolinimo ir 787,4 tūkst. Lt nemokių debitorių išskolinimo auditą, mes nustatėme, kad Universitetas nesivadovavo Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999-06-03 nutarimu Nr.719 patvirtintos Inventorizacijos tvarkos (2002-01-22 nutarimo Nr.78 redakcija) 4 punkto nuostata – ataskaitiniais metais ne anksčiau kaip iki lapkričio 30 dienos inventorizuoti įsipareigojimus. Jis neinventorizavo gautinų ir nurašytų iš balanso nemokių

debitorių skolų. Mums nebuvo pateikti pakankami ir patikimi, patvirtinantys 2017577,73 Lt gautinų ir 787409,28 Lt nurašytų iš balanso beviltiškų skolų sumas įrodymai, dėl to mes negalėjome patvirtinti Pažymos apie debitorinį-kreditorinį 2004-01-01 įsiskolinimą debitorinio įsiskolinimo (34, 37 eil.) duomenų ir Išlaidų sąmatų vykdymo 2004-01-01 balanso debitorinio įsiskolinimo (25 eil.) bei nurašyto nemokių debitorių įsiskolinimo (62 eil.) likučių tikrumo ir teisingumo. Minėta suma yra reikšminga balanse pateiktos informacijos teisingumui.

Universitetas pažeidė Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo (2001-11-06 Nr.IX–574) 17 straipsnio nuostatą, kad finansinę atskaitomybę reikia sudaryti pagal sąskaitų duomenis ir, sudarydamas 2003 metų finansinę atskaitomybę, Pažymoje apie debitorinį-kreditorinį 2004-01-01 įsiskolinimą (34, 37 eil.) ir Išlaidų sąmatų vykdymo 2004-01-01 balanse debitorinį įsiskolinimą (25 eil.) pateikė 51807,78 Lt mažesnę nei apskaityta subsąskaitoje 178 „Atsiskaitymai su kitais debitoriais ir kreditoriais“.

Universitetas, nesivadovaudamas Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos (2001-03-16 Lietuvos Respublikos finansų ministro įsakymas Nr. 70) 166 punkto nuostata, nurašyto iš balanso 809167,95 Lt nemokių debitorių įsiskolinimo 2003 metų I ketvirtyje neapskaitė 05 užbalansinėje sąskaitoje bei nepateikė 2003-04-01 ir 2003-07-01 Išlaidų sąmatų vykdymo balanso 05 užbalansinėje sąskaitoje (62 eil.), kaip to reikalauja minėtos tvarkos 166 punktas, nei kitose sąskaitose (809167,95 Lt nemokių debitorių įsiskolinimas buvo neapskaitytas).

Po mūsų pastebėjimo neapskaitytas 809,2 tūkst. Lt nemokių debitorių įsiskolinimas buvo apskaitytas apskaitos registruose ir pateiktas Išlaidų sąmatų vykdymo 2003-10-01 balanse.

Universitete, nesivadovaujant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1991-11-23 nutarimo Nr.483 (2003-06-25 nutarimo Nr. 828 redakcija) „Dėl mokslo ir studijų institucijų mokslo darbuotojų ir pedagogų darbo apmokėjimo“ 1 ir 3 punktų nuostatomis, Rektoriui ir keturiems prorektoriams tarnybiniai atlyginimai 2003 metais buvo nustatyti, priskaičiuoti ir išmokėti 141730,50 Lt viršijant minėtu nutarimu patvirtintus maksimalius tarnybinius atlyginimus (koeficientus).

Nesivadovaujant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993-07-08 nutarimo Nr. 511 (2003-02-03 nutarimo Nr. 156 redakcija) „Dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos tobulinimo“ 2 dalies nuostata, trylikai Universiteto centrinės administracijos direktijų ir skyrių vadovaujančių darbuotojų tarnybiniai atlyginimai 2003 metais buvo nustatyti, priskaičiuoti ir išmokėti 84588,46 Lt viršijant minėtu nutarimu patvirtintus maksimalius tarnybinius atlyginimus (koeficientus).

Atkreipiame dėmesį, kad neteisingus vadovaujančių darbuotojų pareiginių algų ir priedų koeficientus, viršijančius ankstesnėse pastraipose minėtais Lietuvos Respublikos Vyriausybės

nutarimais patvirtintus maksimalius tarnybinius atlyginimus (koeficientus), patvirtino Universiteto Senatas 2002-12-17 ir 2003-02-11 nutarimais „Dėl pareiginių algų ir priedų patvirtinimo“.

Po mūsų pastebėjimo Universiteto rektoriaus įsakymais (2004-01-09 Nr. P-55; Nr.P-56) 2004 metams patvirtinti centrinės administracijos vadovų tarnybiniai atlyginimai neviršija minėtais nutarimais patvirtintų maksimalių tarnybinių atlyginimų (koeficientų).

Universitetas, nesivadovaudamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992-09-22 nutarimo Nr. 689 „Dėl negyvenamųjų pastatų, statinių ir patalpų nuomos“ 1.1 punktu, be konkurso išnuomojo ilgalaikį turtą (patalpas) penkiems nuomininkams (nuomos sutartys buvo sudarytos 1993-1994 metais), bei Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1995-02-13 nutarimo Nr. 243 „Dėl negyvenamųjų pastatų, statinių ir patalpų nuomos“ 1.2.6 punktu, – neturėdamas steigėjo leidimo mokslo veiklai ir studentų visuomeniniam maitinimui organizuoti, – devyniems nuomininkams (nuomos sutartys buvo sudarytos 1995-1997 metais).

Nesivadovaudamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-05-08 nutarimu Nr. 448 patvirtintų Negyvenamųjų pastatų ir patalpų nuomos ir panaudos taisyklių 6 punktu, kuris nustato, kam gali būti išnuomojamos patalpos ne konkurso tvarka, Universitetas be konkurso ilgalaikį turtą (patalpas) išnuomojo penkiems nuomininkams (nuomos sutartys buvo sudarytos 1999-2001 metais).

Mes nustatėme, kad iki 2003 metų liepos mėn. Universitetas, nesivadovaudamas Lietuvos Respublikos Statybos ir urbanistikos ministerijos ir Valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministerijos 1997-05-22 įsakymo Nr.153/45 (galiojo iki 2002-10-05) 1 punktu patvirtintos Negyvenamųjų pastatų ir patalpų nuomos kainos skaičiavimo tvarkos 18 punkto, nuomininkams, kurie negyvenamąsias patalpas nuomojo ilgiau kaip vieną kalendorinį pusmetį ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-12-14 nutarimu Nr.1524 patvirtintos Valstybės ilgalaikio materialiojo turto nuomos pavyzdinės sutarties 3 punktu nuomininkams, kurie turtą nuomoja ilgiau kaip vienerius metus, laikydamasis nustatytų terminų neperskaičiuodavo nuomos mokesčio.

Be to, Universitetas, nesilaikydamas 2002-03-01 Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Finansų ministro įsakymu Nr. 87/59 (2003-04-25 įsakymo Nr. 199/1K-111) patvirtintos nuompinigių už valstybės ir savivaldybių ilgalaikio materialiojo turto nuomą skaičiavimo tvarkos 2 punkte nurodytų būdų, trylikai nuomininkų nustatė ne pagal formulę apskaičiuotą, tai yra, mažesnę nuomos mokesčio dydį.

Universitetas atsižvelgė į mūsų pastebėjimus ir 2003 metais, pasibaigus sutarčių galiojimo laikui, organizavo patikėjimo teise valdomo valstybės turto nuomos konkursus bei Senato komisijos 2003-11-27 nutarimu perskaičiavo ir nuo 2004-01-01 nuomininkams pradėjo taikyti nustatytus nuomos mokesčių dydžius.

Išdėstyti faktai rodo, kad Universiteto 2003 metų finansinės atskaitomybės duomenys yra neteisingi, nes Išlaidų sąmatų vykdymo 2004-01-01 balanse:

- 96434,7 tūkst. Lt suma yra padidintas ilgalaikio turto likutis (1 eil.) bei ilgalaikio turto fondas (38 eil.);
- 96478,4 tūkst. Lt suma yra sumažintas išsinuomotas ilgalaikis turtas (59 eil.);
- 51,8 tūkst. Lt suma yra sumažintas debitorinis įsiskolinimas (25 eil.), kurio 2017,6 tūkst. Lt bei 787,4 tūkst. Lt nemokių debitorių įsiskolinimą (62 eil.) patvirtinantys įrodymai nebuvo pateikti;
- 1,3 tūkst. Lt suma yra sumažintas finansinis turtas (17 eil.).

Audito metu nustatyti pažeidimai rodo, kad Universitete nepakankamai veikė:

- ilgalaikio, pagal panaudą gauto ir išsinuomoto bei finansinio turto, patikėjimo teise valdomo valstybės turto nuomos apskaitos sričių išankstinės, einamosios ir paskesniosios finansų kontrolės procedūros, kadangi nebuvo užtikrinta finansinių operacijų paruošimo, tinkamo ir laiku atliekamo vykdymo bei jų atlikimo teisėtumo kontrolė. Netinkamai valdomas ir apskaitomas turtas sąlygojo neteisingos informacijos 2003 metų finansinėje atskaitomybėje pateikimą.

- debitorinio bei nemokių debitorių įsiskolinimo apskaitos sričių einamosios ir paskesniosios finansų kontrolės procedūros, kadangi nebuvo užtikrinta tinkamo analitinės apskaitos operacijų vykdymo, jų atlikimo pagrįstumo ir teisėtumo kontrolė, o tai sąlygojo, kad 2003 metų finansinėje atskaitomybėje buvo pateikti nepatikimi duomenys apie gautinas ir beviltiškomis pripažintas skolas.

- išankstinės finansų kontrolės procedūros, priimant sprendimus dėl darbo užmokesčio dydžio vadovaujantiems darbuotojams nustatymo, siekiant iš anksto užtikrinti ūkinės operacijos teisėtumą.

Už tinkamą apskaitos tvarkymo ir finansų kontrolę pagal Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymo (2002-12-10 Nr. IX-1235) 4 straipsnio 6 dalies 1 ir 3 punktus atsako viešojo juridinio asmens vyriausiasis buhalteris arba apskaitos tarnybos vadovas.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992-03-31 nutarimu Nr. 205 patvirtintų biudžetinių įstaigų vyriausiųjų finansininkų (buhalterių) nuostatų 19 punktu, biudžeto pajamų ir išlaidų vykdymui kontroliuoti reikia informacijos, kurios pagrindinis šaltinis yra atskaitomybė. Jos teisingumą garantuoja vyriausiasis finansininkas. Vadovaujantis minėto nutarimo 19.1 punktu, vyriausiasis finansininkas (buhalteris) kartu su įstaigos vadovu atsako, jeigu netinkamai tvarkoma buhalterinė apskaita, ne laiku pateikiama arba yra klaidinga buhalterinė atskaita.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Aukštojo mokslo įstatymo (2000-03-21 Nr. VIII-1586) 25 straipsnio 2 dalies 6 punktu Universiteto rektorius atsako už universiteto finansinę veiklą, tinkamą turto valdymą, naudojimą ir disponavimą juo.

Taigi, Universiteto rektorius B. Juodka, Finansų direktorius A. Matekonis (dirbo iki 2003-09-30), Finansų direktorius A. Bartašiūnas (dirba nuo 2003-10-01) neužtikrino tinkamo šiame skyriuje minėtų teisės aktų vykdymo.

Universiteto finansų kontrolė neužtikrino 2003 metų finansinėse ataskaitose pateikiamos informacijos tikslumo, patikimumo bei 2004-01-01 finansinės atskaitomybės teisingumo.

Pastebėjimai

Mums džiugu pastebėti, kad atliekant auditą Universiteto vadovai ir atsakingieji darbuotojai geranoriškai reagavo į auditorių pastabas, susijusias su aukščiausio valdymo lygio vidaus kontrolės trūkumais ir nepakankama finansų kontrole, kuri sąlygojo ankstesniame skyriuje išdėstytų pažeidimų atsiradimą. Vadovybė ėmėsi veiksmų, kurdama efektyvesnę vidaus kontrolę bei papildomas kontrolės procedūras, kurios turėjo teigiamą įtaką ir sudarė prielaidas ateityje panašioms pažeidimams nesikartoti: 2003 metais patvirtinta apskaitos politika, finansų kontrolės taisyklės, imtasi priemonių daliai nustatytų teisės aktų pažeidimų pašalinti.

Didelė pažanga 2003 metais buvo pasiekta tobulinant Universiteto valdymą: patvirtinta nauja administracijos struktūra, įsteigti Strateginės plėtros ir Viešųjų pirkimų skyriai, reorganizuotos Teisės ir bendrųjų reikalų, Studijų, Finansų ir ekonomikos direkcijos bei patvirtinti nauji minėtų skyrių ir direkcijų nuostatai. Neabejojame, kad aukščiausiojo lygio vidaus kontrolės sistemos tobulinimas turės teigiamą įtaką užtikrinant patikimą finansų valdymą.

Atkreipiame dėmesį, kad Universitete nuo 2003 m. spalio mėn. neveikia vidaus audito tarnyba. Pagal Vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymo (2002-12-10 Nr. IX-1253; 2003-10-14 įstatymo Nr. IX-1766 redakcija) 10 straipsnio 7 punkto reikalavimus už vidaus audito tarnybos įsteigimą viešajame juridiniame asmenyje ir jos veikimą atsako įstaigos vadovas.

Mes nustatėme, kad 2003 metais Universiteto rektoriui, prorektoriams, fakultetų dekanams ir institutų direktoriams (21 vadovaujančiam darbuotojui) pagal tuo metu galiojusią Universiteto darbuotojų darbo apmokėjimo nuostatą (patvirtintą Senato 2002-12-17 nutarimu) 25 punktą nebuvo taikomas bendras pagrindinio ir papildomo darbo valandų skaičiaus (1,5 etato) apribojimas. Minėti vadovaujantys darbuotojai 2003 metais su Universitetu buvo sudarę po 1 arba 2 papildomas darbo sutartis, kuriose nenustatytas darbo laikas. Audito metu mums nebuvo pateikti darbo laiko pagal papildomas darbo sutartis apskaitos žiniaraščiai. Priskaičiuotas papildomas darbo užmokestis už pedagoginį ir mokslinį darbą 2003 metais sudarė 65,5 % vadovaujančių darbuotojų pagrindinio darbo užmokesčio. Per metus priskaičiuoti ir išmokėti priedai, premijos bei vienkartiniai priskaitymai vadovaujantiems darbuotojams sudarė nuo 0,2 iki 16 vieno mėnesio vidutinio tarnybinio atlyginimo dydžio.

2003 metais priskaičiuotas 1597,1 tūkst. Lt vadovujančių darbuotojų darbo užmokestis sudarė 3,41 % visų darbo užmokesčiui panaudotų asignavimų, tai yra: 36 % tarnybinis atlyginimas, 23 % papildomas darbo užmokestis už mokslinį ir pedagoginį darbą, 20 % priedai, 7 % premijos.

Universiteto Senatas 2003-12-16 nutarimu 2004 metams patvirtino naujus Universiteto darbuotojų darbo apmokėjimo nuostatus, kurių 26 punkte paliko galioti nuostatą dėl bendro pagrindinio ir papildomo darbo valandų skaičiaus Universiteto vadovaujantiems darbuotojams ir jų pavaduotojams neribojimo ir 30 punkte numatė neriboto dydžio priedų, priemokų, premijų ir materialinių pašalpų iš specialiųjų lėšų skyrimą.

Lietuvos Respublikos aukštojo mokslo 2000-03-21 įstatymo Nr. VIII-1586 (2003-04-22 įstatymo Nr. IX-1526 redakcija) 56 straipsnio 2 dalis nustato, kad aukštosios mokyklos jų statutuose nustatytiems tikslams ir uždaviniams įgyvendinti specialiųjų programų lėšas valdo, naudoja bei jomis disponuoja savarankiškai.

Universiteto Statuto, patvirtinto 2002-04-23 „Dėl Vilniaus universiteto statuto patvirtinimo“ pakeitimo įstatymu Nr. IX-860, IV skirsnio 2 dalyje nurodyta, kad lėšas, gautas iš studentų studijų įmokų ir pajamas iš mokslinės ir ūkinės veiklos bei teikiamų paslaugų Universitetas valdo, naudoja ir jomis disponuoja Senato nustatyta tvarka.

Atkreipiame dėmesį, kad Universitete nėra nustatytas maksimalus priedų, priemokų, premijų ir materialinių pašalpų, skiriamų iš specialiosios programos lėšų, dydis. Be to, Universiteto darbuotojų darbo apmokėjimo nuostatuose vartojama specialiųjų lėšų sąvoka neatitinka Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo pakeitimo įstatymo (2003-12-23 Nr. IX-1946) 2 straipsnio 12 punkte apibrėžtos specialiosios programos sąvokos.

Vilniaus universitetas 1992-11-30 įregistravo personalinę įmonę „Vilniaus universiteto technikos salonas „Unitechas“. Mes informavome Universiteto vadovybę, kad nuo 2004-01-01 pagal LR Individualių įmonių įstatymo (2003-11-06 Nr. IX-1805) 3 straipsnio 1 dalies nuostatas individualiosios įmonės steigėjas gali būti tik veiksnus fizinis asmuo, pagal 2 dalies nuostatas – individualiąją įmonę steigia vienas fizinis asmuo. Po mūsų pastebėjimo, 2004-03-04 Senato komisijos posėdyje (protokolas Nr.4) buvo nutarta personalinę įmonę likviduoti, paskirtas likvidatorius.

Universitetas 1993-03-25 kartu su kitais steigėjais (Vilniaus miesto taryba, Vilniaus technikos universitetu, Lietuvos mokslų akademija, Vilniaus prekybos ir pramonės rūmais, Lietuvos išradėjų ir racionalizatorių draugija) įregistravo ne pelno įmonę „Vilniaus mokslinis parkas“. Mes informavome vadovybę, kad pagal Lietuvos Respublikos ne pelno organizacijų (įmonių) reorganizavimo įstatymo (1996-07-03 Nr. I-1429) 1 straipsnio nuostatą ne pelno įmonės, įsteigtos pagal LR Vyriausybės 1992-05-26 nutarimą Nr. 393 „Dėl ne pelno organizacijų (įmonių) įstatų pagrindinių nuostatų patvirtinimo“ turi būti reorganizuotos į ne pelno organizacijas ar įmones,

kurias nustato Asociacijų įstatymas, Labdaros ir paramos fondų įstatymas, Viešųjų įstaigų įstatymas, Visuomeninių organizacijų įstatymas ir Įmonių įstatymo 6 straipsnis.

Atlikę Universiteto patikėjimo teise valdomo valstybės turto nuomos audita, mes nustatėme, kad sudarytose su nuomininkais ilgalaikio turto nuomos sutartyse yra numatyti nuomos mokesčio mokėjimo terminai bei delspinigiai už ne laiku sumokėtą nuomos mokestį, tačiau iki 2003 metų delspinigiai už ne laiku sumokėtą nuomos mokestį buvo priskaičiuojami tik iš nuomininkų išieškant skolas teismine tvarka.

Po mūsų pastebėjimo nuo 2003 metų gruodžio mėnesio visiems nuomininkams už ne laiku sumokėtą nuomos mokestį yra skaičiuojami delspinigiai.

Rekomendacijos

Atsižvelgiant į 2003 metų audito metu nustatytus teisės aktų pažeidimus apskaitant Universiteto ilgalaikį, finansinį bei gautą pagal panaudą, išsinuotą ir nuomojamą turtą, gautinas ir beviltiškomis pripažintas skolas, nustatant vadovaujančių darbuotojų darbo užmokestį ir į faktus, išdėstytus ankstesniame skyriuje, mes rekomenduojame:

- nurašyti iš ilgalaikio turto ir įtraukti į išsinuomoto ilgalaikio turto apskaitos registrus pagal panaudos sutartis gautą žemę (96434705 Lt) bei, sudarant ketvirčio Išlaidų sąmatų vykdymo balansą, pateikti teisingą ilgalaikio turto ir fondo bei išsinuomoto ilgalaikio turto vertę;
- neapskaitytus dalininkų ir steigėjų įnašus (1300 Lt) bei išsinuotą ilgalaikį turtą (43679 Lt) apskaityti apskaitos registruose bei, sudarant ketvirčio Išlaidų sąmatų vykdymo balansą, pateikti teisingą finansinio ir išsinuomoto ilgalaikio turto vertę;
- inventorizuoti gautinas bei nurašytas iš balanso nemokių debitorių skolas ir ketvirčio Išlaidų sąmatų vykdymo balanse pateikti teisingą debitorinio įsiskolinimo bei nurašyto iš balanso nemokių debitorių įsiskolinimo sumą;
- siekiant užtikrinti finansinių operacijų paruošimą, tinkamą ir savalaikį vykdymą bei jų atlikimo kontrolę, nustatyti ilgalaikio, pagal panaudą gauto ir išsinuomoto bei finansinio turto, patikėjimo teise valdomo valstybės turto nuomos apskaitos sričių papildomas išankstinės, einamosios ir paskesniosios finansų kontrolės procedūras;
- siekiant užtikrinti tinkamą analitinės apskaitos operacijų vykdymą, jų atlikimo pagrįstumo ir teisėtumo kontrolę, nustatyti debitorinio bei nemokių debitorių įsiskolinimo apskaitos sričių papildomas einamosios ir paskesniosios finansų kontrolės procedūras;
- siekiant iš anksto užtikrinti ūkinių operacijų teisėtumą, nustatyti papildomas išankstinės finansų kontrolės procedūras priimant sprendimus dėl darbo užmokesčio dydžio vadovaujantiems darbuotojams nustatymo;
- užtikrinti vidaus audito tarnybos veikimą;

- numatyti kontrolės procedūras, kad Universiteto vidiniai teisės aktai būtų tinkamai ir laiku parengti bei vykdoma jų kontrolė;
- numatyti kontrolės procedūras koreguojant ir tvirtinant darbuotojų darbo apmokėjimo nuostatus bei reglamentuojant darbuotojų darbo laiką, papildomų darbo sutarčių sudarymą, premijų, priedų, priemonių, materialinių pašalpų dydį.
- numatyti kontrolės procedūras, tuo užtikrinant tinkamą Universiteto atstovavimą jo įsteigtų įmonių ir įstaigų veikloje.

Apie rekomendacijų įvykdymą iki 2004 m. liepos 1 d. prašome informuoti Valstybės kontrolės Finansinio audito 5-ąjį departamentą adresu: Pamėnkalnio g. 27, 01113 Vilnius.

Prašome per 10 darbo dienų susipažinti su ataskaitoje pateiktais audito rezultatais ir nesutikus pareikšti pastabas.

Dėkojame Universiteto darbuotojams už tarpusavio supratimą ir pagalbą atliekant 2003 metų finansinės atskaitomybės auditą. Tikimės konstruktyvaus bendradarbiavimo atliekant kitų metų auditą.

Finansinio audito 5-ojo departamento direktorė

Daiva Bakutienė

Finansinio audito 11-ojo departamento
direktoriaus pavaduotoja

Rita Keniausienė

Valstybinė auditorė

Lina Bagdonavičiūtė

Susipažinome:

Vilniaus universiteto rektorius

Benediktas Juodka

Finansų ir ekonomikos direktorius

Artūras Bartašiūnas